

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Żywiec

Kod krajobrazu: 24-513.46-032

Położenie administracyjne: Gmina Żywiec, Powiat żywiecki

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Rynek i śródmiejska zabytkowa zabudowa z dominantą XVIII dzwonnicy (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Żywiec
ID	1658
Kod krajobrazu	24-513.46-032
Typ, podtyp krajobrazu	10a - Zespoły urbanistyczne o zachowanych założeniach historycznych
Typ rzeźby terenu*	H - Krajobrazy obniżeń i kotlin
Kod mezoregionu*	513.46
Nazwa mezoregionu*	Kotlina Żywiecka
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Obniżeń denudacyjnych i kotlin w terenach wyżynnych i górskich - erozyjnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	H.1a.5.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Kotliny Żywieckiej
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	32
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna karpacka, odmiana zachodniokarpacka, forma podgórska
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.A.5
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Podhale, Ziemia Żywiecka, Nowotawska
Położenie administracyjne	Gmina Żywiec, Powiat żywiecki
Powierzchnia (ha)	34,85

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wielkomiejski, o zachowanych założeniach historycznych obejmujący centralną część Żywca.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na liczne obiekty architektury rezydencjalnej, budynki użyteczności publicznej, obiekty architektury sakralnej i historyczne przestrzenie publiczne, a także walory fizjonomiczne, w tym związane z ekspozycją konkatedry Najświętszej Marii Panny oraz zabudowy pierzejowej ul. Komorowskich.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Jednostka położona na różnych poziomach tarasów nadzalewowych Soły i Koszarawy. W strukturze przyrodniczej jednostki, w jej części charakteryzującej się zwartą zabudową główną rolę odgrywa zieleni urządzona w formie nasadzeń przyulicznych, zieleni podwórek, placów, skwerów, parków, cmentarzy i zieleni przykościelnej. Na obszarze jednostki występuje 1 pomnik przyrody.

Walory kulturowe

Jednostka o bardzo dużych walorach kulturowych, które stanowią dobrze zachowany układ urbanistyczny, liczne obiekty architektury rezydencjalnej, budynki użyteczności publicznej, obiekty architektury sakralnej i historyczne przestrzenie publiczne. Przez obszar przebiega szlak kulturowy Beskidzka Droga św. Jakuba.

Fizjonomia krajobrazu

Wysokie walory fizjonomiczne jednostki wynikają z dobrze zachowanego układu urbanistycznego historycznej śródmiejskiej zabudowy Żywca. W zwartej zabudowie miejskiej istotne znaczenie dla fizjonomii ma plac centralny (rynek) z dominującą bryłą ratusza i zwartymi pierzejami zabudowy kamienicznej. W przestrzeni dominuje też wyraźnie wieża Konkatedry NMP, która jest również dostępna dla zwiedzających - stanowi położony na wysokości 37,5m taras widokowy pozwalający na obserwację panoramy miasta i okolic. Akcentem architektonicznym w przestrzeni placu ratuszowego jest też znajdująca się w sąsiedztwie katedry dzwonnica. Ulica Komonieckiego stanowi oś widokową na katedrę. W gęstej zabudowie wąskie ulice z zabudową pierzejową stanowią osie widokowe kierujące wzrok obserwatora na rynek. Zabudowa pierzejowa ulicy Komorowskich stanowi natomiast atrakcyjny ciąg widokowy (ekspozycja czynna). Z jednostką funkcjonalnie i wizualnie powiązany jest też Park Zamkowy z Pałacem Habsburgów. Przez obszar przebiega szlak turystyczny niebieski Żywiec - Bystra Górna oraz Szlak Najazdu Szwedzkiego.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

XIX-wieczny magistrat w pierzei zabytkowego rynku (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 2

Zabudowa pierzejowa okalająca rynek w Żywcu (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 3

Szkoła Podstawowa nr 2 im. St. Staszica - przykład XIX wiecznej zabudowy użyteczności publicznej (trwałość funkcji) (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Zachowany układ urbanistyczny miasta z dominantą kościoła p.w. Narodzenia NMP (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

